

פרפראות בפרשה

לעילוי נשמת
הרב חפץ בן אסתר זצ"ל

אלול התשפ"ה
מפטיר ר' עקיבה (ישעיה נד)

פרשת כי תצא

עלון פרפראות בפרשה וחידושי תורה מ'א' ועד ת' על פרשת השבוע עניינא דיומא מפרשי ומדרשי חז"ל
התשובות מסודרות לפי סדר א-ב

בפרשת כי תצא 110 פסוקים = ימין, לו חקמו, נדון
בפרשת כי תצא 74 מצוות, מתוכן 27 מצוות עשה ו-47 מצוות לא תעשה. (ספר החינוך)
פרשת כי תצא היא הפרשה עם מספר המצוות הגדול ביותר בכל חמשת חומשי תורה.

עשה: דין יפת תואר. תלייה לחייבים בתלייה. קבורת המת. השבת אבידה. הקמת משא לישראל. שילוח הקן. מעקה. קדושין באשה. שתב אשת מוציא שם רע תחתיו לעולם. סקילת החייבים בסקילה. אונס ישא אנוסתו. להתקין יד במחנה. להתקין יתד במחנה. הלוואה לנכרי בריבית. קיום מוצא שפתיים. להניח השכיר לאכול מדברים ידועים. לגרש אשה בשטר. שישמח חתן עם אשתו שנה ראשונה. השבת המשכון לבעליו כשצריך לו. נתינת שכר שכיר ביומו. שכחה. מלקות לרשעים. ייבום. חליצה. להציל הנרדף. לזכור מעשה עמלק. להכרית זרע עמלק. לא תעשה: שלא למכור אשת יפת תואר. שלא להעביד אשת יפת תואר. שלא להלן המת. שלא להתעלם מן האבידה. שלא להניח בהמת חברו רובצת תחת משאה. שלא תעדה אשה עדי איש. שלא יעדה האיש עדי אשה. שלא ליקח האם על הבנים. שלא להניח מכשול. שלא לזרוע כלאים בכרם. שלא לאכול כלאי הכרם. שלא לחרוש בכלאים. שלא ללבוש שעטני. שלא יגרש מוציא שם רע את אשתו. שלא לענוש האנוס. שלא יגרש האנוס את אנוסתו. שלא יקח סריס בת ישראל. שלא יקח ממזר בת ישראל. שלא ישא עמוני ומואבי בת ישראל. שלא לקרא שלום לעמון ומואב. שלא להרחיק זרע עשוי אלא עד שלשה דורות. שלא להרחיק מצרי אלא עד שלשה דורות. שלא יכנס טמא למחנה לוי. שלא להחזיר עבד שברח לא"י. שלא להונות עבד שברח לא"י. שלא תהיה קדשה מבנות ישראל. שלא להקריב אתנן זונה ומחיר כלב. שלא ללוות בריבית מישראל. שלא לאחר הנדריים והנדבות. שלא יניף השכיר חרמש על קמת חברו. שלא יאכל השכיר בשעת מלאכה. שלא יחזיר המגרש גרושתו שנשאת. שלא להוציא חתן מביתו שנה ראשונה. שלא לחבול כלים שעושים בהם אוכל נפש. שלא לתלוש סימני צרעת. שלא למשכן בע"ח בזרוע. שלא למנוע עבוס מבעליו בעת שצריך לו. שלא יעיד קרוב. שלא להטות משפט גר ויתום. שלא למשכן אלמנה. שלא ליקח עומר השכחה. שלא להכות ישראל לשוא. שלא לחסום בהמה. שלא תינשא היבמה לאחר. שלא לחוס על הרודף. שלא נשהה משקל חסר. שלא נשכח עמלק.

בפרשת נח' קוראים את כל ההפטרות. בפרשת יראה' קוראים את חציה השני מפרק נ"ד פסוק יא ואילו בפרשת כי תצא' קוראים את חציה הראשון המתחיל במילים ר' עקיבה ועד פסוק י'. המשך פרק נ"ה משמש כהפטרות לתעניות ציבור לחלק מהמנהגים (צום גדליה, עשרה בטבת, תענית אסתר, י"ז בתמוז ותשעה באב) בתפילת מנחה.

פי תצא למלחמה על איביה ונתנו י-הנה א-להיה בידך ושביית שביו. (כא י)

ירמוז אל עזיבת התורה שבכתב ותורה שבעל פה הנקראים אביו ואמו כנודע וז"ש (כא יג) ובקתה את אביה ואת אמה ועיקר התשובה הזו להיותם מקובלת תהיה בחודש אלול הנקראת ירח ימים הנוראים כי אז תפלתך נשמעת ושערי תשובה פתוחים כמ"ש (ישעיה נה ו) דרשו י-הנה בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב ובסוד א"י לדודי ודודי לי (שה"ש ג) ר"ת אלול כי אז נהפך הקב"ה ידיד ואוהב אל האדם השב בתשובה ובסופי תיבות ד' יודין כנגד ארבעים יום מן אלול עד יו"כ. ואחר יום הכפורים בא חג האסיף לאסוף את הנשמה הנקראת אשתו כנ"ל ואז נקרא חג שמחתנו שמחת חתן וכלה ואז זמן הנישואין תבוא אליה ותקרא בעל נשמה שליט עליה וז"ש ובעלתה וגם היא ברצונה תרצה ותיחתה לך לאשה כנ"ל וזה ביום שמחת תורה כי אז השם יתברך חתן ישראל הנקראים כלה כנודע גם האדם שואב נשמתו כמש"ל (ירושלמי סוכה ה א) למה נקרא שמה בית שואבה שמשם שואבים רוח הקודש, ירמוז אל ענין הנשמה כי זולתה לא ישיג האדם רוח הקודש. והם הז' ימי חופה הם ז' ימי סוכות מקדימין אל החופה הנעשית ביום שמחת התורה הוא הכתובה והתנאים שבין החתן והכלה הקב"ה וישראל כדרך יעקב ורחל שהקדימו ז' ימי חופה לעבודתו בעבורה, והיה אם ח"ו תחזור לסורך ולא תפצת בה ושלחתה לנפשה ירצה אני מבקש ממך שלא תחטא במזיד ולהכעיס כי ע"כ תגרום עונש לנשמה אמנם ושלחתה לנפשה ולא תשתעבדה תחת חטאותיך בשני אופנים. הא' ומכר לא תמכנה תחת היצה"ר בפספס בשביל הנאות וכסופים ותאוות גופך והב' לא תתעמר ותשתעבד בה וזה יהיה בהיותך חוטא להכעיס כנ"ל כי די לך באשר תחטא במזיד לתיאבון בלבד כאשר לא תמצא היתר כי בזה אתה מענה אותה וז"ש תחת אשר עניתה ויספיק לה עינוי הזה ולא תגרום לה גם כן עונש בעוה"ב וזה אם תחטא להכעיס וכמשא"ל (קידושין מ) אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילפש שחורים ילך למקום שאין מפריץ אותו ויעשה מה שלבו חפץ. (עץ הדעת טוב)

פי תצא למלחמה על איביה וכו' זה הפסוק נדרש על יצה"ר, כי כשילחם האדם עמו בכל עת הקב"ה מוסרו בידו, וביותר בחודש אלול, וכן א-להיה בידך בגימטריא לו אלול (103 עם הכולל), וזהו לו חקמו וישפילו זאת יבינו לאחריהם. (לקמן לב כט) ר"ל אלול שישאל חכמים וחוזרים בתשובה מר"ח אלול ואילך ומסתכלים בתורה ומעיינים בה ומבינים לאחריתם פירוש לעשרת ימי תשובה שבאים אחר אלול כמעט לזה היה להם איבה, וזהו שסמך אח"כ (לב ל) איבה ירדף אלה וישנים יניסו רבבה, וחכם גימטריא אלול (68 עם הכולל), ר"ל לו חקמו איזהו חכם זה המזכה את הרבים ודורש להם על ענייני התשובה מר"ח אלול ואילך, ועוד המפשפש במעשיו וחוזר עליהם בתשובה מר"ח אלול ואילך. (רבינו אפרים)

פי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך פי יפל הנפל ממנו. (כב ה) רמז כשתשוב בתשובה ותבנה בתי הנפש אשר הרסת ועשית מעקה עיקר התשובה לעשות גדר וסייג שלא ליגע באיסור והכל לשמו יתברך, גגך בגימטריא שם המיוחד י-הוה (26) וכשיש גדר לא תשים דמים בביתך שלא תפגע באיסור. פי יפל הנפל ממנו שאם יעבור יהיה ממנו מהסייג. (חומת אבן)

תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח. (כה יט)

עמלק בגימטריא 240, זכר בגימטריא 227, כאשר תמחה את תיבת זכר מתיבת עמלק, יישאר שלוש עשרה, שהוא בגימטריא של המילה אַתָּה, לרמז שביום שימחה זכר עמלק, (זכריה י ט) ביום ההוא יִהְיֶה י-הנה אַתָּה. (פרפראות להכמה)

ויאמר פי יד על כס יה מלחמה לי-הנה בעמלק מדר דר. (שמות יז טו) בעמלק ר"ת קדש עצמך במותר לך, עי"ז יכולים להילחם בעמלק. (אלף הכתב)

שאלות

- א. **שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָעָם וְאֶת הַכֹּהֲנִים תִּקַּח לְךָ לְמַעַן יִיטַב לְךָ וְהִצַּרְתָּ לְיָמֶיךָ.** (כב ז) מה הטעם שלא נזכרה אריכות ימים בכל מצוות התורה כי אם בשתי מצוות אלו שלוח הקן וכיבוד אב ואם דכתיב (שמות כ יא) **כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכוּךָ יְיָמֶיךָ.**
- ב. **לֹא תִלִּין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ כִּי קִבּוֹר תִּקְבְּרֻנוּ בַּיּוֹם הַהוּא כִּי קָלִיל אֶל־לֵהִים תִּלּוּי** (כא כג) מה הטעם דכתיב **קִבּוֹר תִּקְבְּרֻנוּ** בכפל לשון.
- ג. **וְיִשְׁכְּבָה בְּבֵיתְךָ וּבְכִתְּהָ אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ יָרַח יְיָמֶיךָ.** (כא יג) מה הטעם דכתיב **יָרַח יְיָמֶיךָ** ולא כתיב **חֲדָשׁ יְיָמֶיךָ.**
- ד. **כִּי יִקְרָא קֶן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ** (כב ו) קן צפור זה בית המקדש וסמך ליה **כִּי תִבְנֶה בֵּית.** זש"ה **גַּם צִפּוֹר מִצָּאָה בֵּית וְדָרֹר קֶן לָהּ** (תהלים פד ד) בפסוק זה רמז לבית המקדש הראשון והשני.
- ה. **תִּמְחָה אֶת זִכְרְ עֶמְלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשְׁכַּח.** (כה יט) ובגמרא (בב"ב כא ב) כאשר בא יואב לפני דוד אמר לו מה הטעם שהרגת את הזכרים בלבד אמר ליה: אָנָּה 'זכר' אַקְרִיין. וצריך טעם למה כתבה תורה בלשון כזה שאפשר לטעות בו רק על הזכרים ולא על הנקבות.
- ו. ראייה בפרשה שביצים של עופות טהורים כשרות לאכילה.
- ז. רמז בפרשה מנהג ישראל להכות את המן בשעה שמזכירים את שמו בקריאת המגילה. וכתב הרמ"א (או"ח תרצ ז) **שְׁמֵיכֶם הֶמָּן פְּשָׁקוֹרִים אֶת הַמְּגִלָּה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת** (אבותיהם).
- ז. **כִּי אֶת הַבָּכֹר בֶּן הַשְּׁנוּאָה יִכִּיר לְמַת לוֹ כִּי שְׁנַיִם בְּכֹל אִשָּׁר יִמָּצֵא לוֹ כִּי הוּא רִאשִׁית אָנֹכִי לוֹ מִשְׁפַּט הַבְּכֹרָה.** (כא יז) מה הטעם שהבכור נוטל בירושה פי שנים משאר אחיו.
- ח. **זָכוֹר אֶת אִשְׁרָ עֲשֵׂה לְךָ עֶמְלֵק בְּדָרֶךְ בְּצֹאתְכֶם מִמִּצְרָיִם.** (כה יז) מה הטעם שקוראים את פרשת זָכוֹר לפני פורים, דווקא בשבת. ולא בשני או חמישי.
- ט. בזיתים ובכרמים נאמר (כד כ) **לֹא תִפָּאֵר אַחֲרֶיךָ, לֹא תַעֲזֹלל אַחֲרֶיךָ** (כד כא), ולא נזכר שמה ברכה, מה הטעם שרק בשכחה נאמר **לְמַעַן יִבְרַכְךָ יְיָ-הֵינָה אֶל-לִהְיֶה בְּכָל מַעֲשֶׂה יָדֶיךָ.**
- י. **כִּי תִצָּא לְמִלְחָמָה עַל אִיבֶיךָ וְנִתְּנוּ יְיָ-הֵנָּה אֶל־לִהְיֶה בְּיָדְךָ וְשִׁבִּיתָ שְׁבִיּוֹ.** (כא י) מה הטעם דכתיב **וְנִתְּנוּ** בלשון יחיד. הול"ל 'וְנִתְּנָם'.
- כ. **וְהִבְאִיתָ אֶל תּוֹךְ בֵּיתְךָ וְגִלְתָּה אֶת רֹאשֶׁהָ וְעָשִׂיתָ אֶת צִפְרֹנֶיהָ.** (כא יב) מה הטעם דכתיב **אֶל תּוֹךְ בֵּיתְךָ** ולא 'אֶל בֵּיתְךָ'.
- ל. ראייה בפרשה שאיסור צער בעלי חיים הינו מדאורייתא.
- מ. **כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה אֵינָנו שְׁמֵעַ בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ וְיִסְרוּ אוֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם.** (כא יח) פרש"י - וְבֶן סוֹרֵר וּמוֹרֵה נִתְּרַג עַל שֵׁם סוֹפֹן: הַגִּיעָה תוֹרָה לְסוֹף דַּעְתּוֹ, סוֹף שְׁמִכְלָה מִמּוֹן אָבִיו, וּמִבְקֵשׁ לְמוֹדוֹ וְאֵינוֹ מוֹצֵא, וְעוֹמֵד בְּפָרִשׁת דְּרָכִים וּמִלֻּסְטֵם הַבְּרִיּוֹת. אֶמְרָה תוֹרָה: יָמוּת וְכַּיִּי וְאֵל יָמוּת תִּבֶּי. אמאי מיתתו בסקילה החמורה דכתיב **וּרְגָמָהוּ כָּל אָנָּשִׁי עִירוֹ בְּאֲבָנִים וּמָת** ולא מיתתו בסייף. וכתב הרמב"ם 'כל מיתה האמורה בתורה סתם היא חנק וההורג את חבירו מיתתו בסייף'. סקילה חמורה מן השריפה ושריפה חמורה מן הסייף והסייף חמורה מן החנק. (הל' סנהדרין פרק י"ד א' ד')
- נ. **וְכַתֵּב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתָתָהּ וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְחָהּ מִבֵּיתוֹ** (כד ג). את נוסח הגט נוהגים לכתוב על פני 12 שורות. והטעם משום שתיבת 'גט' בגמטריא 12. (תוס' בשם ר"ת - גיטין ב א'). מה הטעם שבחרו דווקא בשם 'גט' ולא בצירוף אחר שערך 12, כמו 'חד' או 'זה'.
- ס. **כִּי תִבְנֶה בֵּית חֲדָשׁ וְעִשִׂיתָ מַעֲשֶׂה לַגִּנֵּף וְלֹא תִשִּׂים דָּמִים בְּבֵיתְךָ כִּי יִפֹּל הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ.** (כח ב) כתב רבינו בחיי - ע"ד הפשט יזהיר שישתמר האדם מן הסכנה, כענין שכתוב (דברים ד ט) **הִשָּׁמֶר לְךָ וְהִשָּׁמֶר נִפְשֶׁךָ מָאֵד,** ולכך יצוה כי כשיבנה ביתו שיעשה מעקה לגגו ולא יניח ברשותו נזק ומכשול להכשל בו בני אדם, ולא ישים דמים בביתו. כתב הרמב"ם (הל' ברכות יא ח) כל מצוה שעשייתה היא גמר חיובת מברך בשעת עשייה. אם עשה מעקה מברך בשעת עשייה אשר קדשנו במצותיו וצונו לעשות מעקה. וכתב הרמב"ם (שם ו ב) - ומים אחרונים אין מברכין עליהן שאינם אלא מפני הסכנה. **מֵה הַטַּעַם שֶׁעַל הַמַּעֲשֶׂה מְבָרְכִים וְעַל מֵים אַחֲרוֹנִים לֹא מְבָרְכִים,** ושתייהם משום סכנה.
- ע. מניין שלא יגדל אדם פֶּלֶב רַע בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאֵל יַעֲמִיד סוֹלֵם רְעוּעַ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ? תלמוד לומר: **'לֹא תִשִּׂים דָּמִים בְּבֵיתְךָ'** (כב ח) (בב"ק טו:). לכאורה למה לי קרא **'לֹא תִשִּׂים דָּמִים בְּבֵיתְךָ'** להכי. תיפוק ליה מקרא (ויקרא יט יד) **וְלִפְנֵי עֵנָר לֹא תִתֵּן מִכְשָׁל.** דהרי כלב רע וסולם רעוע אין לך נתינת מכשול יותר מזה.
- ע. **כִּי יִמָּצֵא אִישׁ גִּנֵּב נֶפֶשׁ מֵאֲחֵיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִתְעַמָּר בּוֹ וּמָכְרוֹ וּמַת הַגִּנֵּב הַהוּא וּבְעֵרָת הָרַע מִקֶּרְבֶּךָ.** (כד ז) מה הטעם שגונב נפש ומכרו דינו במיתה, והוא לא הרגו.
- פ. וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת בְּנֵיוֹ אֶת אִשְׁרָ וְהָיָה לוֹ לֹא יוֹכֵל לְבָכֹר אֶת בֶּן הָאֵהוּבָה עַל פָּנָיו בֶּן הַשְּׁנוּאָה הַבָּכֹר. (כא טז) ואם תאמר והרי יעקב נטל הבכורה מראובן ונטלה ליוסף. וכתביב (בראשית כט לא) **וַיָּבֹרָא יְיָ-הֵנָּה כִּי שְׁנוּאָה לָאָה.**
- צ. **לֹא יִבָּא עֲמוּנִי וּמוֹאָבִי בְּקֶהֱלִי יְיָ-הֵנָּה** (כג ד) מה הטעם שהקדים עמוני למואבי והלא מואב נולד קודם. דכתיב (בראשית יט לו-לז) **וַתֵּלֶד הַבְּכִירָה בֶּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מוֹאָב הוּא אָבִי מוֹאָב עַד הַיּוֹם.** וְהַעֲבִירָהּ גַּם הוּא יִלְדָּה בֶּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן עַמִּי הוּא אָבִי בְנֵי עַמּוֹן עַד הַיּוֹם. ואיך בנותיהם מותרות.
- ק. **לֹא תִלִּין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ כִּי קִבּוֹר תִּקְבְּרֻנוּ בַּיּוֹם הַהוּא כִּי קָלִיל אֶל־לֵהִים תִּלּוּי** (כא כג) לכאורה למה כתבה התורה כאן טעם ולא כתבה טעם בשום מצוה. ועוד כיצד דוד הסכים לתלות את בני שאול דכתיב (ש"ב כא ו) **יָתֵן לָנוּ שְׁבָעָה אָנָּשִׁים מִבְּנָיו וְהוֹקְעָנוּם לִיהוָה בְּגִבְעַת שְׂאוּל בְּחִיר יְיָ-הֵנָּה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲנִי אֲתָן.** דבר זה הוא נגד משפט התורה, שאין להרוג שנים ביום אחד, ולא יומתו בנים על אבות, וכן מה שתלו נבלתם על העץ.
- ר. וְרִאשִׁית בְּשִׁבְיָהּ אֲשֶׁת יִפֹּת תֹּאכַל וְחִשְׁקָתָהּ בָּהּ וְלִקְחָתָהּ לְךָ לְאִשָּׁה. (כא יא) מה הטעם שקורא לה יִפֹּת תֹּאכַר ולא יִפֹּת מְרָאָה.
- ש. **כִּי תִצָּא לְמִלְחָמָה עַל אִיבֶיךָ וְנִתְּנוּ יְיָ-הֵנָּה אֶל־לִהְיֶה בְּיָדְךָ וְשִׁבִּיתָ שְׁבִיּוֹ.** (כא י) מה הטעם דכתיב **וְנִתְּנוּ** בלשון יחיד, הול"ל 'וְנִתְּנָם'.
- ת. וְכִי יִהְיֶה בְּאִישׁ חֲטָא מִשְׁפַּט מָוֶת וְהוּמָת וְתִלִּית אוֹתוֹ עַל עֵץ. (כא כב) חטא הוא שוגג ומשפט מָוֶת אינו אלא במזיד. מדוע נאמר וְכִי יִהְיֶה בְּאִישׁ חֲטָא.

מקורות / חידודון *

ד. קן הצפור רומז לשכינה שהיתה שרויה בבית המקדש ('מאה שערים' שער שבעה וארבעים), שהצפור היא השכינה והקן הוא בית המקדש ('ילקוט ראובני' כי תצא כב, ו בשם הזוהר), והאפרוחים והביצים רומזים לישראל שהם מצפצפים בתפילותיהם לאמם המקננת על הארץ ('תיקוני זוהר' תיקון ו דף כא ע"א) ו'יושבת' עליהם, כמו שנאמר 'וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרוּחִים אוֹ עַל הַבִּיצִים' (דברים כב, ו) ('ילקוט ראובני' בשם הזוהר). ולפי שהשכינה הלכה בגלות עם ישראל, אז היא כמו הצפור הנודדת מהקן ('מאה שערים'). וזה נרמז בפסוק "גם צפור מצאנה בית ודרור קן לה אשר שָׁתָה אֶפְרוּחֶיהָ אֶת מִנְחֹתֶיהָ ה' צָבָאוֹת מֶלֶכִּי נְאֻם-לִהְיוֹת" (תהלים פד, ד), "גם צפור" – בגמטריא עם הכולל יוצא ארבע מאות ועשרים כמספר השנים שעמד בית המקדש השני. "דרור" – בגמטריא יוצא ארבע מאות ועשר כמספר השנים שעמד בית המקדש הראשון ('רבינו אפרים על התורה').

י. **רמז נאה** במ"ש ביומא (דף ס"ט) דאנשי כנסת הגדולה בעו רחמי על יצרא רע"ז ונמסר בידם וביטלוהו ושוב בעו רחמי על יצרא דעבירה ונמסר בידם אלא שהיה נחרב העולם דלא אשתכח אפ"ל ביעתא בת יומא בכל א"י והחזירוהו וסימו עינו דלא לגרוי בקריבי ע"ש וזהו הרמז **פי תצא למלחמה על איביה** תרי שהם יצר ע"ז ויצר עבירה ונתנו לאחד בַּיָּדָה דהיינו יצרא דע"ז ומהשני **ושבית שבי** לעשות לו סימוי דיהיה מועיל קצת. (נחל קדומים)

ג. ור"י שמע בשם רב האי גאון ובשם רבינו סעדיה משום דכתיב ספר כריתות כשיעור י"ב שיטין המפסיקין בין ארבעה חומשי ספר תורה כדאמר בבבא בתרא (דף יג:) שצריך להניח ארבעה שיטין בין כל ספר וספר והפסק שבין וידבר למשנה תורה לא חשיב שאינו אלא חוזר ושונה מה שלמעלה. (תוס' שם)

ק. **ומה שלא בקשו רק שבעה**, כי לא היו יותר, כי ידעו שיהונתן לא הסכים בעצת שאול להרע עם הכהנים ועמהם כי היה בעל ברית דוד : **ויאמר המלך אני אמתן**. כי דבר זה הוא נגד משפט התורה, שאין להרוג שנים ביום אחד, ולא יומתו בנים על אבות, וכן מה שתלו נבלתם על העץ, ולא יכלו לעשות כ"ז רק מדין מלך כמ"ש הרמב"ם (פ"ג מה' מלכים הלכה י'), שהמלך הורג רבים ביום א' ותולה ומניח ימים רבים כדי להטיל אימה ולשבר יד רשעי עולם, ודבר זה יצא לו ממעשה הגבעונים פה, וכמ"ש ביבמות (ע"א) שהיה בזה תקון העולם להטיל אימה ופחד בל יפשוטו ידם בגרים הגרורים האלה, לכן אמר המלך **אני אמתן**, מצד דין מלך, שרק בידו היה התוקף לעשות כזאת. (מלבי"ם)

ת. שוגג - החטא בשוגג צריך תשובה מעליתא, ואי לא עבד תשובה ענוש יענש **והנפש החוטאת היא תמות** (יחזקאל יח ד). ובזמן שהיה בית המקדש קים היה מביא קרבן ועושה תשובה ומתכפר (עי' ירושלמי מכות פ"ג, ה"ו), וגם עתה צריך תשובה ובמקום קרבן ונשלמה פרים שפתינו. והמון העם חושבים שכשחטא בשוגג הוא פטור לגמרי, דמאי הוה לה למעבד, ואף אם מצטער מעט תכף חלף הלך צערו, וזה אפלו על המזיד. ויותר אדם מצטער על אבדת זוז אחד ממה שמצטער על עברה אחת, וזה מחמת שבעונותינו הרבים עינינו חשכו מראות ברע אשר גרמנו מה למעלה. ולפי האמת ראוי להצטער ולהתמרמר על העברה צער בנפש, יותר ויותר מעל פרידת נפשו מגופו. וכמו שההורג בנו יחידו בשוגג, בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל, כן ביותר צריך להצטער על העברה בשוגג. וכמו שהשופך קיתון של שמן על בגדיו החמודות אפלו בשוגג, בגדיו מתלכלכים, ואם הם בגדי המלך, ענוש יענש אשר לא פקח עינו ולא נזהר בזהירות מרבה, ואם היה באנס, נהי שלא יענש, אבל על כל פנים צריך הוא לתקן את אשר עות ולכבס הבגדים היטב ולתקנם ולהחזירם לקדמותם, כן הדבר הזה, שהחוטא במזיד יגדל ענושו על אשר זדון לבו השיאו להכעיס את המלך בפניו ולהמרות את פיו וללכלך היכלו ומלבושיו בצואת עוונותיו, ופגם בשמות ועולמות וקלקל צנורות השפע וכהנה רעות רבות שגורם החוטא. על הכל ענוש יענש ביסורים קשים ומרים. ואם רוצה לנצל צריך לסגף עצמו ולקבל עליו יסורין כאשר יוכל שאת, ואם יבואו לו יסורין מן השמים יקבלם באהבה ושמחה. (פלא יועץ – שוגג)

שבעים פנים לתורה, לעיתים תהיה יותר מתשובה אחת
 התשובות אינם להלכה למעשה, הערות והארות יתקבלו בברכה
לעילוי נשמת הרב חפץ בן אסתר זצ"ל
ramnadlan018@gmail.com לקבלת העלון במייל ניתן לפנות לכתובת